

Музею – від президента в екзилі

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Напередодні першої річниці нашої незалежності – 22 серпня 1992 року – останній президент Української Народної Республіки (УНР) в екзилі **Микола Плав'юк** передав першому всенародно обраному Президентові України **Леоніду Кравчукові** грамоту, згідно з якою було припинено роботу Державного центру УНР в екзилі, а його повноваження передано державній владі в Києві. Отже, цей акт офіційно визнавав незалежну Україну, проголошену 24 серпня 1991 р., правонаступницею Української Народної Республіки. Крім грамоти й відповідної заяви з цього приводу, нашому землякові **Леоніду Кравчукові** також було передано президентську відзнаку (клейнод-хрест гетьмана **Івана Мазепи**), президентські печатки й прапор.

Так завершилася історія Української державності у вигнанні, розпочата після поразки Революції 1917 – 1921 рр. в Україні та її збройних визвольних змагань. Посада президента УНР в екзилі була символом того, що ці поразки минулі, а майбутня незалежність України – лише питання часу, яке має вирішити її народ,

що й звершилося 1991 року.

Президентську посаду в екзилі запровадили 1948 р. за погодженням більшості еміграційних середовищ та їхніх центрів. Список президентів у екзилі свідчить, що кожен наступний найвищий посадовець займав цей пост після

ля смерті свого попередника. Першим президентську посаду обійняв уродженець Каніщини **Андрій Лівіцький**, який у травні 1926 р., після паризького вбивства **Симона Петлюри**, став головою Директорії УНР. Після його смерті 1954 р. на президентський пост вступив уродженець Галичини **Степан Витвицький** – юрист, колишній військовий журналіст січових стрільців і міністр Західноукраїнської Народної Республіки. Його наступником був син

першого президента в екзилі, журналіст **Микола Лівіцький**, який народився в Жмеринці на Поділлі.

А 8 грудня 1989 року четвертим і останнім президентом в екзилі став **Микола Плав'юк** – відомий публіцист, співорганізатор Світового конгресу вільних українців, голова Організації українських націоналістів – мельниківців. Його мала батьківщина, де він народився 5 червня 1927 р., – це знамените село Русів на Снятинщині, що є також батьківщиною **Василя Стефаніка**.

У травні 1993 року **Миколи Плав'юку** було надано громадянство України. Серед його нагород і орден Ярослава Мудрого I ступеня, яким відзначають насамперед глав держав. А на початку 1993 року **Микола Плав'юк** відвідав Острог і музей у замку князів Острозьких. Він передав у нашу музейну збірку цінне факсимільне видання «Требника» Петра Могили – богослужбової книги, яку впорядкував великий митрополит українського православ'я і яку вперше надрукували 1646 р. в Києво-Печерській лаврі. Репринт 1988 р., який **Микола Плав'юк** подарував Острогу, підготували українські вчені та книговидавці діаспори. У його вихідних відомостях були зазначені Канберра, Мюнхен, Париж. ■